

Leseverstehen

Norwegischprüfung Niveau B1/2

60 Minuten

Name: _____

Datum: _____

Punkte: _____/_____

Sosiale medier

Nå skal du lese utdrag fra artikler om sosiale medier. Avsnittene mangler overskrift. Under er ti overskrifter. Sett inn overskriftene der de passer inn. Husk at det er to overskrifter for mye.

1.....

Det er lett å tenke at pensjonister ikke har peiling på Internett og dermed faller utenfor en viktig sosial arena i dagens digitale samfunn.

Men undersøkelsen fra Sintef tyder på at de fleste eldre tar et aktivt valg.

De ønsker rett og slett ikke å være med på dette. Eldre oppfatter Facebook som en overfladisk sladrekanal.

2.....

Ifølge Fulvio Castellacci, direktør ved TIK, Senter for teknologi, innovasjon og kultur, Universitetet i Oslo, har måten vi bruker Internett på, endret seg. Nå bruker vi det til å utvikle og dyrke allerede eksisterende vennskap.

– Nå ser vi at bruken av sosiale medier som Facebook og Snapchat i større grad har positive virkninger. Sosiale medier gjør sosial omgang med andre mennesker lettere og gir oss en følelse av tilhørighet. Dette igjen er viktig for vår livskvalitet, sier han.

3.....

De som bruker sosiale medier mer enn to timer om dagen, har dobbelt så høy risiko for å føle seg isolert som de som bruker mindre enn en halvtime.

De svarer i større grad ja på spørsmål som «Jeg føler at folk knapt kjenner meg» eller «Jeg føler at folk er rundt meg, men ikke sammen med meg».

Også de som logger seg inn veldig mange ganger i uka, er oftere ensomme enn de som sjelden er innom.

4.....

Andelen nordmenn som bruker sosiale medier har økt med 9 prosentpoeng siden 2015, rapporterer Statistisk sentralbyrå (SSB).

Ikke uventet er det de yngste som er de flittigste brukerne av sosiale medier, men det er blant de middelaldrende fra 45 og 64 år bruken av sosiale medier har økt mest. I 2018 er det 20 prosent flere hyppige brukere blant middelaldrende enn det var for tre år siden.

Mange som er i denne aldersgruppen, bruker også sosiale medier i jobbsammenheng.

I 2015 var det 54 prosent av befolkningen mellom 16 og 79 år som brukte sosiale medier hver dag eller nesten hver dag. Fram til i år har det vært en økning i denne andelen på 12 prosentpoeng, noe som betyr at det er 66 prosent som bruker sosiale medier ofte.

5.....

I Tyskland har nærmere 90 prosent av den voksne befolkningen tilgang på Internett.

Men under halvparten av tyskerne bruker sosiale medier som Facebook og Twitter.

Åtte av ti jordanere har Internett. Av dem bruker nesten alle, 95 prosent, sosiale medier.

Dette viser en ny rapport, som blant annet har studert tilgang på smarttelefoner, bruk av Internett og sosiale medier i 39 land i verden. Midtøsten står nå for en stor del av bruken av sosiale medier, viser studien. Dette til tross for at det bare er Israel som regnes som et

industrieland i dette området. I de fem landene i Midtøsten og Nord-Afrika som er undersøkt, sier nærmere 70 prosent at de bruker sosiale medier.

6.....
Hver femte nordmann i alderen 15-24 år følger en eller flere toppolitikere på nettsamfunnet Facebook. Det er ikke bare ungdommen som er aktive i ulike former for sosiale medier. Bruken øker i alle aldersgrupper. Derfor er det ikke så rart at partilederne i våre politiske partier trapper opp bruken av sosiale medier i sin kommunikasjon med velgerne.

– Sosiale medier vil spille en viktigere rolle ved høstens stortingsvalg enn ved tidligere valg, spår førstelektor Cecilie Staude ved Handelshøyskolen BI.

7.....
Det danske språkrådet undersøker nå hvor flinke deres landsmenn er til å stave. Og undersøkelsen viser at danskene staver dårligere nå enn de gjorde for 30 år siden, melder Danmarks Radio. Dette til tross for at Facebook, SMS, Twitter og e-post gjør at befolkningen skriver mer og oftere enn noen gang før. Men Sabine Kirchmeier-Andersen, som er direktør i Dansk Sprognævn, er ikke i tvil om at de sosiale mediene er skyld i at skriveferdighetene er på hell.

8.....
Dersom du leser mailer, sjekker Facebook-likes eller surfer på nettet i sengen før du sovner, kan dette gi dårligere søvnkvalitet.

Det viser en søvnstudie fra Det psykologiske fakultet ved Universitetet i Bergen.

I studien svarte over 500 studenter om sine elektroniske medievaner før de sovnet.

Over 90 prosent svarte at de minst en gang i uken surfer, ser film eller mailer på sengen før de sovner.

– Søvnstudien viser at det var en klar sammenheng mellom surfing på mobil og PC og insomni, altså søvnvansker, sier professor Ståle Pallesen.

Kilder: forskning.no 2010-2018

Overskrifter:

Mobilen stjeler søvn

Fire av fem nordmenn bruker sosiale medier

Sosiale medier som date-arena

Eldre synes sosiale medier er overfladiske

Økt intelligens med sosiale medier

Riktig bruk av sosiale medier kan gjøre deg lykkelig

Unge voksne som bruker mye tid på sosiale medier, føler seg oftere ensomme

Partilederne trapper opp i sosiale medier

Sosiale medier ødelegger språket

Flere bruker nå sosiale medier i Midtøsten enn i Tyskland

1 av 4 voksne i verden trener for lite

Mer enn en firedel av verdens voksne befolkning har høyere risiko for å dø av diabetes og kreft på grunn av mangel på mosjon, ifølge en global studie.

Hele 1,4 milliarder mennesker kan dø før tiden fordi de ikke beveger seg nok, ifølge undersøkelsen fra Verdens helseorganisasjon (WHO). FN-organisasjonen anbefaler at voksne er i moderat bevegelse minst 150 minutter i uka eller, hvis de tar i litt mer under øktene, 75 minutter per uke til sammen.

– I motsetning til de store globale helserisikoene, avtar ikke mangel på fysisk aktivitet på verdensbasis, sier WHO-forsker Regina Guthold, som har ledet studien.

Blir ikke bedre

Ifølge tallene er det 27,5 prosent av den voksne befolkningen på verdensbasis som ikke klarer å oppfylle minstemålet for fysisk aktivitet. I Norge trener mellom 20 og 30 prosent av mennene for lite, mens tallet ligger mellom 30 og 40 prosent for norske kvinner.

Dette er sjekket over tid, og tallet sank fra 28,5 prosent i 2001 til 27,5 prosent i 2016, kun en nedgang på 1 prosentpoeng på verdensbasis i snitt, altså ikke store bedringen, tross mye oppmerksomhet rundt temaet.

Rike, vestlige land og latinamerikanske land, inkludert Tyskland, New Zealand, USA, Argentina og Brasil, har hatt størst økning i passive tilstander i denne perioden.

Verst og best

Landene der stillesitting tilsynelatende er størst problem, er imidlertid de arabiske landene Kuwait, Saudi-Arabia og Irak, i tillegg til amerikanske Samoa. I disse fire landene er det under halvparten av den voksne befolkningen som når minstemålet av anbefalt fysisk aktivitet per uke.

Årsaken til at folk i rike land beveger seg mindre, er at de tilbringer mer tid på jobb og i fritiden sin på rumpa, i tillegg til at de bruker motorisert transport når de skal fra A til B i stedet for egen muskelkraft.

I mindre bemidlede land bidrar fremdeles fysisk arbeid på jobb og mangel på offentlig transport og eget kjøretøy til at folk bruker kroppen mer.

Uganda og Mosambik er landene med minst inaktive voksne, kun 6 prosent av befolkningen trenger mer mosjon der.

Kilde: Mette Bjorberg Estep/forskning.no, september 2018. Teksten er redigert og forkortet.

Les teksten og kryss av for riktig svar!

- 1) Hva er noen av konsekvensene av mangel på mosjon?
 - a) Økt risiko for å bli blind.
 - b) Økt risiko for å dø av diabetes og kreft.
 - c) Økt risiko for å bli arbeidsledig.

- 2) Ca. hvor mange prosent av voksne i verden trener for lite?
 - a) 10%.
 - b) 25%.
 - c) 50%.

- 3) Hvor mange minutter i uka anbefaler Verdens helseorganisasjon (WHO) at voksne er i moderat bevegelse?
 - a) minst 75 minutter.
 - b) minst 125 minutter.
 - c) minst 150 minutter.

- 4) Hva er riktig påstand om norske menn?
 - a) 25 prosent trener for mye.
 - b) 20-30 prosent trener for lite.
 - c) 30-40 prosent trener for lite.

- 5) Hvor mange prosent av norske kvinner trener for lite?:
 - a) 10-20%.
 - b) 20-30%.
 - c) 30-40%.

- 6) Hva har Tyskland, New Zealand, USA, Argentina og Brasil til felles?
 - a) De er rike, vestlige land.
 - b) De har hatt størst økning i passive tilstander.
 - c) De har stor nedgang i kreftutbrudd.

- 7) I hvilke land i verden er stillesitting størst problem?
 - a) Uganda og Mosambik.
 - b) Rike, vestlige land.
 - c) Kuwait, Saudi-Arabia, Irak og Samoa.

- 8) Hva er årsaken til at folk i rike land beveger seg mindre?
 - a) De tilbringer mer tid utendørs.
 - b) De tilbringer mer tid på jobb.
 - c) De mangler offentlig transport.

Nytt Munch-museum bliver 382 millioner dyrere

Den totale prislappen for et nytt Munch-museet i Bjørvika blir på knapt 2,8 milliarder kroner. Lambda-bygget alene vil koste drøyt 2 milliarder.

Torsdag offentliggjorde byrådet i Oslo det kvalitetssikrede forprosjektet for nytt Munch-museum. Opprinnelig skulle bygningen, Lambda alene koste 1.630 millioner kroner, men summen er 2.012 millioner kroner i den nye kostnadsrammen, altså en økning på 382 millioner kroner eller 23 prosent.

Byråd for kultur og næring Hallstein Bjercke (V) mener prosjektet har vært styrt godt.

– Byggekostnadene er på nivå med det vi skisserte for fem år siden. Husk at 246 millioner kroner av kostnadsøkningen skyldes prisstigningen fra 2009 til 2014.

Den kvalitetssikrede kostnadsrammen nå viser ingen vesentlige nye forhold, og det gir et solid fundament for realiseringen av museet, sier han til NTB.

Terrasser og nye krav

Økningen i rene byggekostnader, om lag 136 millioner kroner, skyldes blant annet endringer i bygget, som en ny messaninetasje, inkludert tre nye publikumsterrasser, ny inngang mot vest for mottak av store besøksgrupper og brannsikringstiltak.

- Hele 73 av 136 millioner går til å oppfylle nye miljøambisjoner der det er bestemt at museet skal holde passivhusstandard med svært lavt energiforbruk, sier Bjercke. Videre har det vist seg at grunnforholdene er noe mer utfordrende enn tidligere antatt, noe som krevde en justert fundamenteringsløsning.

- Endringene koster om lag 8 millioner kroner og skyldes at museet ligger nær senketunnelen, forklarer Bjercke, som avviser at det er fare for at museet vil synke.

Arkitekten, spanske Juan Herreros, uttalte i april til Teknisk Ukeblad at fundamenteringen og bygningen skal holde i 200 år.

Søker om penger

Bjercke understreker at kostnadsrammen på 2.012 millioner kroner gjelder kun byggeprosjektet. I tillegg kommer utgifter til blant annet tilknytning for kjøling og varme, tomt, plan- og designkonkurranse, løst inventar og IKT-utstyr, totalt investeringer på 2.256 millioner kroner. Når dette justeres med antatt prisstigning og finanskostnad fram til prosjektet er ferdig i 2019, blir total prislapp 2.761 millioner kroner.

- Byrådet søkte i mars Kulturdepartementet om tilskudd til prosjektet på inntil en tredel av de totale kostnadene. Vi oversender nå fornyet søknad, basert på ferdig forprosjekt og anbefalt kostnadsramme. Jeg føler at vi har hatt en god dialog både med forrige og sittende regjering, så jeg er optimist og tror vi får pengene, sier Bjercke.

Lengre byggeperiode

Diskusjonen rundt lokalisering av et nytt museum for Munchs verker og all påfølgende debatt har gjort at prosjektet har tatt mye lengre tid enn opprinnelig planlagt. Prosjektet ble blant annet lagt på is fra 2011 til 2013. Byggeperioden er nå oppjustert fra 30 til 43 måneder.

- Vi er veldig glad for å ha kommet hit. Det kvalitetssikrede forprosjektet kan behandles i bystyret tidlig på høsten, med planlagt byggestart satt til 2015. Vi satser på åpning i 2019, etter et år med innflytting og prøvedrift, sier Bjercke.

Kilde: Dagens Næringsliv juni 2014

Les teksten og angi om påstanden er rett eller feil!

R = rett F = feil 0 = står ikke i teksten

		R	F	0
1	Prislappen for et nytt Munch-museet blir på knapt 2,8 milliarder kroner.			
2	Museet vil ha over 500 vinduer.			
3	Før byggingen startet, var det diskusjon rundt lokaliseringen av museet.			
4	Det er planlagt at museet skal åpne i 2019.			
5	2 millioner av kostnadsøkningen skyldes prisstigningen fra 2009 til 2014.			
6	Museets byggeperiode er nedjustert fra 43 til 30 måneder.			
7	Billettprisene er allerede bestemt: 200 kr for voksne og 100 kr for barn.			
8	Ifølge byråd Bjercke sådekker kostnadsrammen på 2.012 millioner absolutt alle utgiftene tilknyttet byggeprosjektet.			

Hvor lang tid tar det å lære et nytt språk?

Av Silja Björklund Einarsdóttir 30.07.2018

Mange har lyst til å lære seg nye språk, men hvor raskt kan man gjøre det? Ofte er det en langdryg prosess å lære et nytt språk. De fleste har nok kjent på en følelse av frustrasjon i en språklæringsprosess. Kanskje sliter man med å uttrykke seg slik man ønsker på engelsk, kanskje får man ikke dreisen på tysk kasusbøyning, kanskje sliter man med uttalen av russisk.

Alt dette er vanlige problemer når det kommer til å lære seg et fremmedspråk eller andrespråk, kanskje spesielt om det skiller seg veldig fra det du selv er vokst opp med. Likevel er det mange som vil lære seg flere språk. Hvor fort er det egentlig mulig å lære seg et nytt språk? I et forsøk på å finne ut av dette, har forskning.no tatt en prat med to språkforskere.

Hva vil det si å kunne et språk?

Aller først er vi nødt til å finne ut av noe annet: Når kan man egentlig et språk?

Det er visst ikke så lett å svare på, om man skal tro Hanne Gram Simonsen, professor i lingvistikk ved Universitetet i Oslo.

– Det er helt avhengig av hva du skal bruke språket til. Det er stor forskjell på å småprate og å gå inn i dype filosofiske diskusjoner, og man kan mestre mange sider av et språk uten å ha et spesialisert ordforråd på et gitt område. Det kommer også an på hva slags krav du stiller til deg selv, sier Simonsen.

Man kan ha ulik kompetanse på ulike språk, avhengig av hvor man har lært språket, hvordan man bruker det og ikke minst - hvem man snakker det med.

– Kan du snakke om følelser, for eksempel? Det er ikke alltid like lett på andrespråk. For det er ikke det du stort sett lærer hvis du lærer et nytt språk som voksen, sier Simonsen.

Å få sagt det du vil

Hvorvidt man kan et språk eller ikke, kan kanskje kokes ned til nivået på din såkalte kommunikative kompetanse.

– Du må kunne ordforråd, du må kunne sette ordene sammen, du må kunne bøye dem. Du må også vite hvordan språket brukes i ulike sammenhenger, hva ulike ord assosieres med, ulike oppfatninger om språkbruk og hvordan ulike språkfunksjoner virker. Det er en ganske kompleks prosess, forteller Bente Ailin Svendsen.

Hun er professor i norsk som andrespråk og nordisk språkvitenskap ved Universitetet i Oslo.

– Man kan kanskje si at om man ikke behersker alle disse språkferdighetene, så har man ikke tilstrekkelig kommunikativ kompetanse i en gitt situasjon, sier Svendsen, og bruker seg selv som eksempel.

– Når jeg står og stotrer på fransk, har jeg ikke tilstrekkelig kommunikativ kompetanse, uansett hvor mye jeg kan forstå. Jeg får ikke uttrykt meg slik jeg vil, rett og slett.

Dette kan avhenge fra situasjon til situasjon, og ikke minst fra person til person.

Kan ta flere år

Altså er det kanskje du selv som best vurderer om du kan et språk, ut ifra hva du selv trenger det til. Plutselig er det ganske vanskelig å finne ut hvor fort det er mulig å lære et språk, fordi det avhenger av hvor godt du skal lære det, og – ikke minst – hvem som vurderer det.

Jim Cummins, professor emeritus ved Universitetet i Toronto, har vært sentral i forskningen som har blitt gjort på hvor lang tid det tar å lære et språk. Han anslår at det tar 1-3 år å lære grunnleggende, mellommenneskelige kommunikative egenskaper – om man øver nok.

Han beskriver dette som det språket man bruker i uformelle situasjoner, for eksempel om en gruppe venner sitter på en kafé og snakker sammen.

Hvis man derimot sikter mot å lære seg et annet språk på et akademisk nivå, anslår Cummins at man trenger 5-7 år eller mer.

Streng definisjoner

Ikke minst er det mulig at du er for streng mot deg selv når du vurderer hva du selv kan. Svendsen tror nordmenn generelt har en ganske streng definisjon av hva det vil si å være tospråklig, og følgelig også av hva det vil si å kunne et språk.

– Når jeg foreleser om tospråklighet, pleier jeg alltid å begynne med et spørsmål. «Hvor mange er det som er tospråklige her?». Da er det relativt få som rekker opp hånden. Så bytter jeg over til engelsk og spør om det samme. Da skjønner mange at det er et slags tullespørsmål, begynner å tenke over at de fleste i Norge faktisk er tospråklige, forteller Svendsen.

Hun tror at det hadde blitt oppfattet helt annerledes om de samme studentene hadde vært i England eller et annet engelskspråklig land. Da hadde de blitt oppfattet som tospråklige av de andre. Kanskje har det blitt så vanlig for nordmenn å kunne engelsk at man nærmest ikke tenker over det.

– Mange tenker nok at man må være født og oppvokst med to språk for å kunne kalle seg tospråklig, tror Svendsen.

Å bo i språket

Det finnes noen mennesker som er såkalte polyglotter. De kan, ifølge Bente Ailin Svendsen, ofte lære seg deler av et språk veldig fort, for eksempel som forberedelse til en ferie. Men dette er sjeldent. Litt mer vanlig er det nok at man rett og slett har litt anlegg for å lære språk, såkalt språkkøre.

Likevel burde det være mulig for de aller fleste å lære et nytt språk, såfremt man er villig til å bruke litt tid og mentale krefter på det.

– Det beste er å lære slik som barn lærer språk, å «bo i språket». Hører du det rundt deg døgnet rundt blir det ikke så formelt. Det er bedre å være i Italia og lære italiensk der, enn å lære det i Norge, for eksempel, sier Simonsen.

Hun legger vekt på at motivasjon er en viktig faktor i enhver språklæringsprosess.

– Blir du tvunget til å lære det, kan det skape motstand.

Alder spiller inn

I tillegg er det mye annet som påvirker hvor raskt du kan lære et språk.

– Prinsippet er at jo yngre du er, jo bedre, sier Simonsen.

Hun forteller at dersom man skal lære seg et nytt språk etter puberteten, kan det være vanskeligere å lære seg å snakke som en innfødt. Spesielt uttale kan være vanskelig å få dreisen på.

Det ser også ut til at man lærer nye språk lettere om man allerede kan flere språk, og det kan skyldes at man har blitt vant til en viss tenkemåte. Kanskje har man lettere for å trekke paralleller og se likheter mellom ulike språk.

Avstanden mellom morsmålet ditt og språket du forsøker å lære, kan også spille en rolle.

– I en innlæringsperiode kan ett av språkene du allerede kan, komme i veien. Hvis du er ganske god i fransk, for eksempel, og skal lære italiensk, kan det oppstå noen problemer

i starten. Men du får også mye gratis, for det er mange likheter mellom disse språkene, sier Simonsen.

Slike likheter kan man finne mellom mange språk. Norsk og tysk, for eksempel, er begge germanske språk (en undergruppe av indoeuropeiske språk), og har derfor mange lignende ord. Derfor får kanskje norske elever noe «gratis» når de lærer tysk, fordi de vil kjenne igjen en del av ordene. Likevel finnes det store forskjeller også mellom disse nære slektningene, som kan gjøre språklæring vanskelig.

Les teksten og svar på spørsmålene!

1. Hva nevner forfatteren som vanlige problemer når det kommer til å lære seg et fremmedspråk eller andrespråk?

2. Hvorfor mener Hanne Gram Simonsen, professor i lingvistikk ved Universitetet i Oslo at det ikke er så lett å svare på hva det vil si å kunne et språk?

3. Hva sier forfatteren om kommunikativ kompetanse?

4. Hvor mange år mener Jim Cummins, professor emeritus ved Universitetet i Toronto, har vært sentral i forskningen som har blitt gjort på hvor lang tid det tar å lære seg et annet språk på et akademisk nivå?

5. Hva kjennetegner mennesker som er såkalte polyglotter?

6. Hvilke faktorer nevner forfatteren som er med på å påvirke hvor raskt du kan lære et språk?

7. Hvorfor får norske elever noe "gratis" når de lærer tysk?
